

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Ukázka záznamového archu v nizozemštině

Příloha č. 2 – Ukázka záznamového archu v češtině

Příloha č. 3 – Ukázka části CITO testu pro 2. třídu základní školy v Nizozemsku

Příloha č. 4 – Protokol o přestupu dítěte z 2. do 3. třídy v nizozemské základní škole

Příloha č. 5 – Struktura českého vzdělávacího systému

Příloha č. 6 – Struktura nizozemského vzdělávacího systému

Příloha č. 7 – Pohled do první třídy české základní školy

Příloha č. 8 – Pohled do první třídy nizozemské základní školy

Příloha č. 1 – Ukázka záznamového archu v nizozemštině

Naam:
Geboortemaand/jaar:

- I. - kan de taak of vaardigheid (nog) niet aan. (heeft ernstige moeilijkheden)
 II. - kan de taak alleen met uiterste inspanning aan.
 III. - er zijn nog steeds problemen (af en toe, gedeeltelijk)
 IV. - slaagt erin zonder problemen

1. Praktische autonomie
(lichamelijke ontwikkeling en fysieke coördinatie)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>notitie</i>
Het kind is fysiek volgroeid genoeg.					
Bewegingen zijn gecoördineerd (goot en vangt de bal, houdt evenwicht op een been, rennen, springen, het kind kan zich veilig verplaatsen in zijn zijn/haar omgeving).					
Kan zichzelf aankleden.					
Kan zichzelf te eten geven.					
Kan omgaan met gewone dagelijkse bezigheden zoals naar het toilet gaan, handen wassen en het schoonhouden van speelgoed.					
In staat om na het eten van een koekje of spelen met speelgoed zijn/haar spullen op te bergen/schoon te maken.					
Is in staat te zorgen voor zijn/haar dingen.					

2. Sociaal bewustzijn
(oriëntatie in zijn/haar directe omgeving, de omringende wereld en in het echte leven)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>notitie</i>
Het kind is bekend in zijn buurt (hij weet waar hij woont, waar ze naar school gaan, enz.)					
Begrijpt gewone omstandigheden, gebeurtenissen en verschijnselen (met een basiskennis over de natuurlijke wereld en het leven van mensen)					
Beweegt en gedraagt zich vrij.					
Onder begeleiding van een volwassene kan hij/zij zich oriënteren in een nieuwe omgeving.					
In staat is om een klein bericht te onthouden en later door te vertellen.					
In staat kenbaar te maken wat hij/zij nodig heeft.					
Kan een gevaarlijke situatie op risico inschatten.					

3. **Emotionele autonomie**
(emotionele stabiliteit en het vermogen om hun gedrag te controleren)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>notitie</i>
Het kind is in staat voor een bepaalde tijd niet bij zijn/haar ouders te zijn.					
Kan alleen handelen, heeft een eigen mening en kan onvrede uitspreken.					
Kan gezien worden als emotioneel stabiel zonder noemenswaardige schommelingen in zijn/haar gedrag.					
Reageert passend op kleine teleurstellingen of verliezen.					
Is in staat een verzoek op een later tijdstip uit te voeren.					
Is in staat zich aan te passen aan een bepaalde situatie of activiteit.					

4. **Sociale zelfstandigheid**
(wonen met leeftijdgenoten, communiceren, samenwerking, delen)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>VI.</i>	<i>notitie</i>
Het kind beheerst de basisregels van de samenleving (het kan begroeten, vragen stellen, bedanken en excuses aanbieden)					
In staat is om zich in te leven in de behoeften van een ander kind.					
In staat om standpunt te uiten en deze te verdedigen.					
In staat om te onderhandelen en akkoord te gaan.					
Is in staat om deel te nemen in een groep en daarin te werken zonder te bezig of te passief te zijn.					
Kan communiceren en samenwerken met andere kinderen.					
Tracht in groeps activiteiten trachten zijn/haar aandeel bij te dragen.					
Gegeven instructies kunnen begrijpen en opvolgen.					

5. **Uitspraak, grammaticale correctheid van meningsuiting, woordenschat, probleemloze communicatie**

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>VI.</i>	<i>notitie</i>
Het kind kan alle medeklinkers correct uitspreken.					
Kan spreken in volledige zinnen, is in staat om een verhaal te vertellen en kan een situatie beschrijven.					
Spreek grammaticaal correct (dat wil zeggen het juiste gebruik van geslacht, getal, tijd, woorden, voorzetsels, enz.)					
Begrijpt de meeste woorden en zinnen vaak gebruikt in zijn/haar omgeving, heeft een rijke woordenschat van specifieke termen.					
Communiqueert normaal met kinderen en volwassenen. (geen regelmatige misverstand door miscommunicatie)					
Kent en gebruikt correct ruimtelijke begrippen (bijv. boven, onder, onder, boven, lang, kort, klein, groot, zwaar, licht, voor, na, gisteren, vandaag) en de ruimtelijke vormen (cirkel, vierkant, driehoek enz.).					

6. Hand lateraliteit, hand-en oogcoördinatie, pen houding

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>VI.</i>	<i>notitie</i>
Het kind kent de voorkeur aan de rechter-of linkerhand toe bij het tekenen of andere activiteiten.					
Is vaardig in het omgaan met objecten, speelgoed, gereedschap en instrumenten (bouwwerken, vorm, knippen, tekenen, enz.)					
Houd een potlood correct vast, drie vingers, met een ontspannen pols.					
Kan geometrische basisvormen, verschillende vormen (of letters) zelf tekenen of kopiëren.					

7. Differentiële perceptie (auditieve en visuele analyse en synthese)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>VI.</i>	<i>notitie</i>
Het kind kan onderscheidt maken tussen de essentiële kenmerken van objecten (het onderscheiden van kleuren, vormen, figuur en achtergrond).					
Kan geluiden onderscheiden (hoort de klank in het woord).					
Kan werken met de structuur van woorden bijvoorbeeld gebruik van lettergrepen.					
In staat om verschillen in twee foto's of de twee gelijksoortige woorden te vinden.					
in staat is om te puzzelen met zowel vormen en woorden.					
Valt veranderingen in hun omgeving op.					

**8. Logica en denkvaardigheden
(te vergelijken, sorteren, het oplossen van problemen)**

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>VI.</i>	<i>notitie</i>
Het kind is in staat om de eigenschappen van objecten (grootte, vorm, etc.) te vergelijken					
Is in staat om de objecten volgens bepaalde criteria te classificeren (kralen zijn gesorteerd in groepen door kleur, vorm, grootte).					
In staat is om objecten op grootte te sorteren in oplopende en aflopende volgorde (bijv. kleurpotloden)					
Kent nummerreeksen en tel het aantal elementen binnen de vijf of tien.					
denkt over het denken (vragen antwoorden, het oplossen van eenvoudige problemen en situaties, verbale voorbeelden, taken, puzzels)					

Příloha č. 2 – Ukázka záznamového archu v češtině

JMÉNO :
MĚSÍC/ROK NAROZENÍ :

Desatero předškolního dítěte

**1. Praktická samostatnost
(fyzický rozvoj a pohybová koordinace, sebeobsluha)**

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• Je dostatečně fyzicky vyspělé					
• jeho pohyby jsou koordinované (hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)					
• samostatně se obléká					
• je samostatné při jídle					
• je samostatné při zvládnání pravidelných denních úkonů (hygiena, příprava či úklid pomůcek a hraček apod.)					
• dovede si samo poradit s běžnými problémy (např. uklidí po sobě papír od sušenky, srovná hračky aj.)					
• dokáže se postarat o své věci					

**2. Sociální informovanost
(orientace v prostředí, v okolním světě i v praktickém životě)**

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• vyzná se ve svém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky aj.)					
• rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se setkává (má základní poznatky o světě přírody i o životě lidí)					
• ve známém prostředí se pohybuje a vystupuje samostatně					
• s pomocí dospělého se dovede zorientovat v novém prostředí					
• dovede vyřídít drobný vzkaz					
• dokáže si vhodně říci o to, co potřebuje					
• odhadne nebezpečnou situaci, neriskuje					

**3. Citová samostatnost
(emoční stabilita, schopnost kontrolovat a řídit své chování)**

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• zvládá odloučení od rodičů (po určitou část dne)					
• vystupuje samostatně, má svůj názor, dokáže vyjádřit souhlas i nesouhlas					
• projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách					
• reaguje přiměřeně na drobný neúspěch					

• dovede odložit přání na pozdější dobu					
• dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci					

**4. Sociální samostatnost
(soužití s vrstevníky, uplatnění se ve skupině vrstevníků, komunikace, spolupráce, spolupodílení se)**

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• uplatňuje základní společenská pravidla (umí pozdravit, požádat, poděkovat, omluvit se)					
• dovede se vcítit do potřeb druhého dítěte					
• dokáže vyslovit a obhajovat svůj názor					
• dokáže vyjednávat a dohodnout se					
• dovede se zapojit do práce ve skupině, bez projevů prosazování se či naopak nezúčastnění se					
• komunikuje a spolupracuje s ostatními dětmi					
• při skupinových činnostech se snaží přispět svým podílem					
• pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit					

5. Výslovnost, gramatická správnost řeči, slovní zásoba, bezproblémová komunikace

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• vyslovuje správně všechny hlásky					
• mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.					
• mluví gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)					
• rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v prostředí, má bohatou slovní zásobu konkrétních pojmů					
• běžně komunikuje s dětmi i dospělými, je schopno dialogu, v komunikaci si je jisté (nevyskytují se pravidelná nedorozumění)					
• rozumí pojmům vyjadřujícím časoprostorovou orientaci (např. nad, pod, dole, nahoře, dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký, dříve, později, včera, dnes atd.), zná bezpečně pojmoslovní tvarů (kruh, čtverec, trojúhelník atd.) a správně těchto pojmů užívá					

6. Lateralita ruky, koordinace ruky a oka, držení tužky

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• upřednostňuje užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje					
• je zručné při zacházení s předměty, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí apod.)					
• tužku drží správně, tj. třemi prsty, s uvolněným zápěstím					
• dokáže vést stopu tužky a napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, (popř. písmena)					

7. Diferencované vnímání (sluchová a zraková analýza a syntéza)

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• rozlišuje podstatné znaky předmětů (rozlišuje barvy, tvary, figuru a pozadí)					
• rozlišuje zvuky (slyší hlásku ve slově)					
• dovede pracovat se strukturou slov (zvládá hrát slovní fotbal, odebere počáteční či konečnou hlásku ve slově, dovede vytleskat ve slově slabiky)					
• dokáže najít rozdíly na dvou obrázcích či na dvou podobných slovech					
• dovede složit obrázek z několika tvarů a slovo z několika slabik					
• postřehne změny ve svém okolí					

8. Logické a myšlenkové operace (porovnávání, třídění, řazení, číselné představy, řešení problémů)

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• dovede porovnávat vlastnosti předmětů (velikost, tvar aj.)					
• dovede třídit předměty dle daného kritéria (roztřídí korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)					
• dovede seřadit předměty podle velikosti vzestupně i sestupně (např. pastelky)					
• vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků v rozsahu do pěti (deseti)					

• přemýšlí, uvažuje (odpovídá na položené otázky, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy)					
--	--	--	--	--	--

9. Záměrná pozornost, úmyslná paměť pro učení

I. II. III. IV.

Poznámky

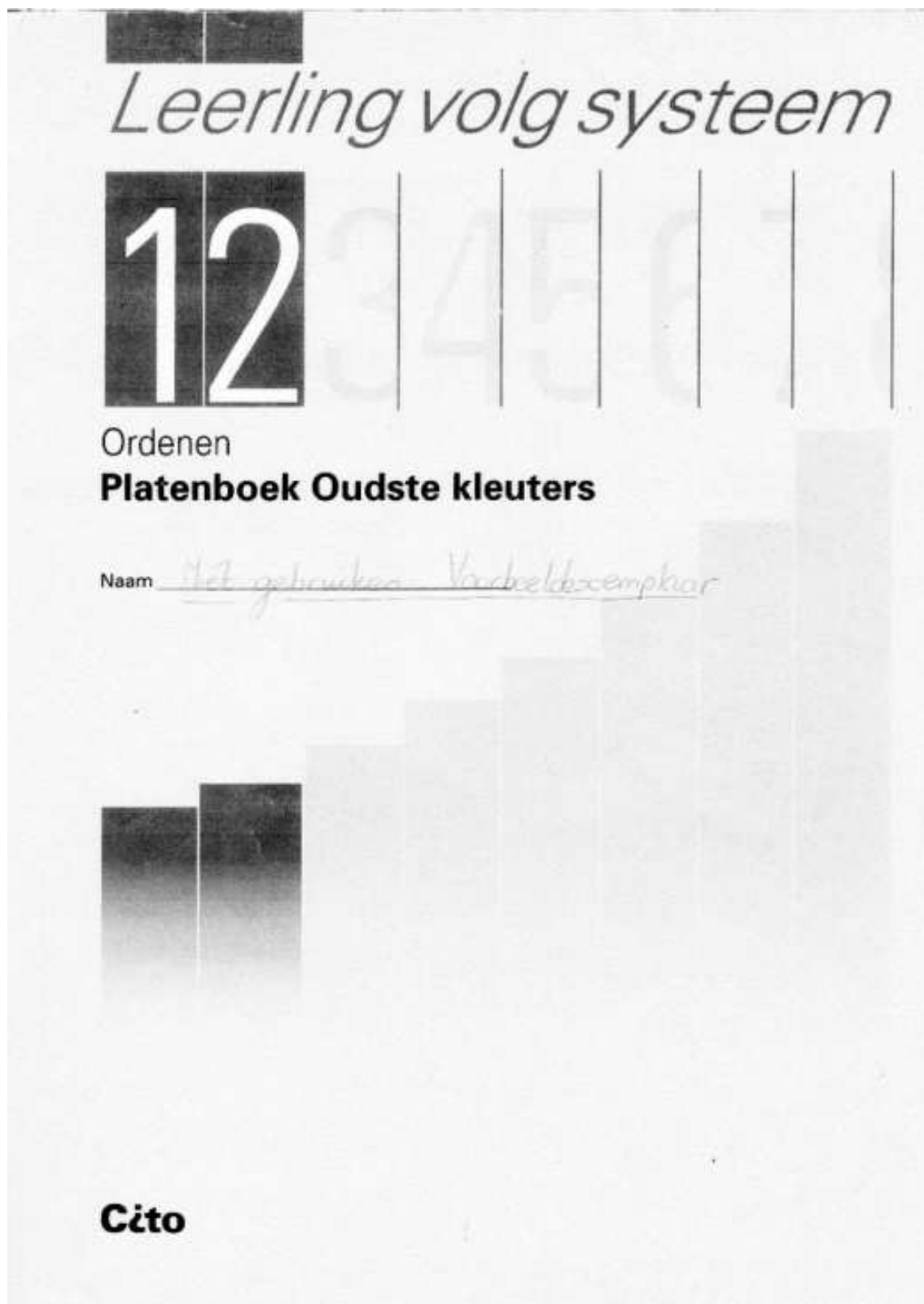
• dovede soustředit pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.), neodbíhá od nich					
• soustředí se i na ty činnosti, které nejsou pro ně aktuálně zajímavé (které mu byly zadány)					
• dokáže si záměrně zapamatovat, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat					

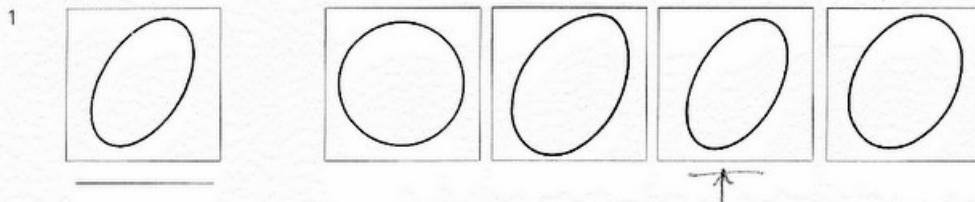
10. Pracovní chování, soustředěná pracovní (učební) činnost, záměrné učení

I. II. III. IV.

Poznámky

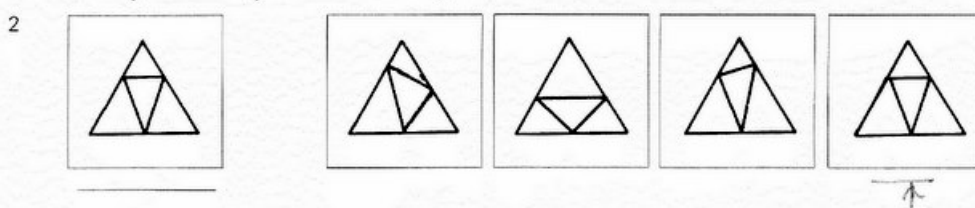
• dokáže přijmout úkol či povinnost					
• dokáže postupovat podle pokynů					
• zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí k jejich dokončení					
• dovede odlišit hru od systematické práce					
• „nechá“ se získat pro záměrné učení					

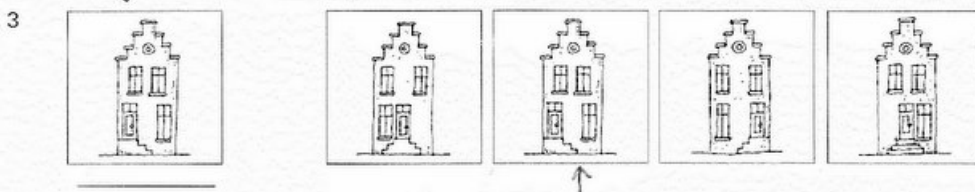
Welke vorm is precies hetzelfde?

Který tvar je úplně stejný?

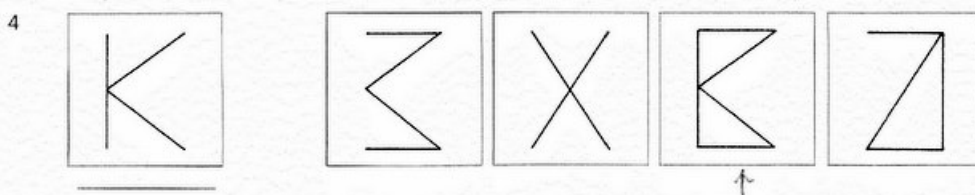
Welke figuur is precies hetzelfde?

Který obrazec je úplně stejný?

Welk huis is precies hetzelfde?

Který domeček je úplně stejný?

In welke plaatje zit deze vorm verstopt?

Na kterém obrázku je tento tvar schovány?

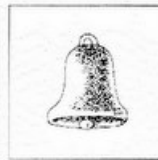

5

Která nádoba je úplně stejná?

6

Který tvar je úplně stejný?

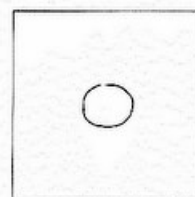
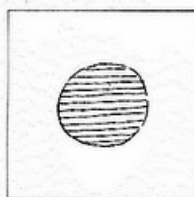
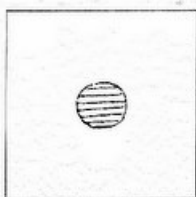
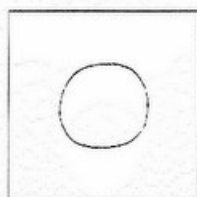
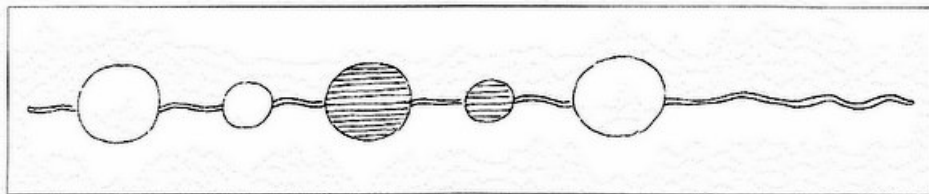
7

Který dopravní prostředek mezi ostatní nepatří?

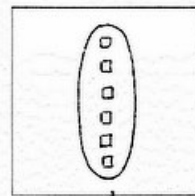
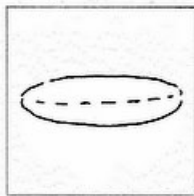
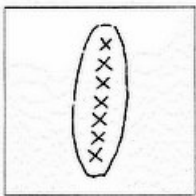
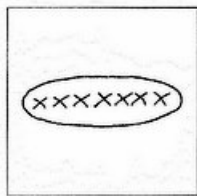
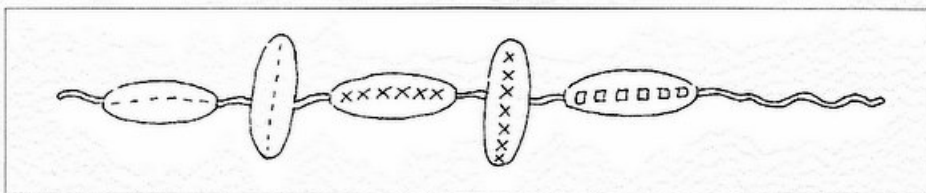
8

Welke kraal moet je nu aanrijgen?

Který korálek teď musíš navléknout?

9

Welke kraal moet je nu aanrijgen?

Který korálek teď musíš navléknout?

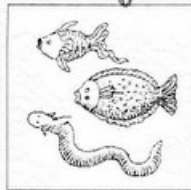
10

Bij welke 2 plaatjes hoort deze laars?

Ke kterým 2 obrázkům přivádíš holinku?

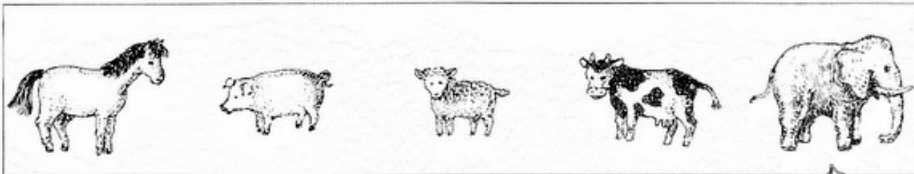
11

Bij welke 2 plaatjes hoort deze vis?

Ke kterým 2 obrázkům přivádíš rybu?

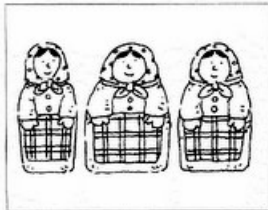
12

Welke dier hoort er niet bij?

Které zvíře mezi ostatní nepatří?

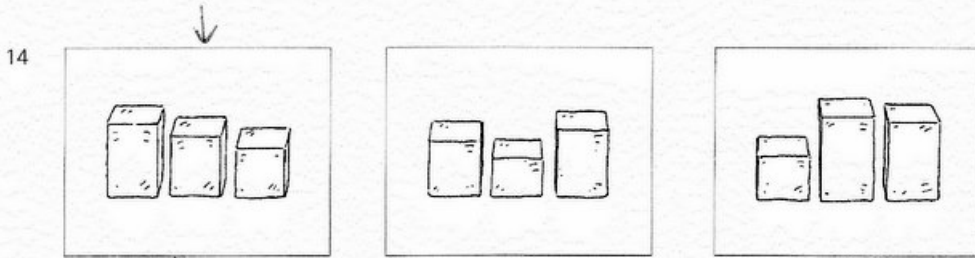
13

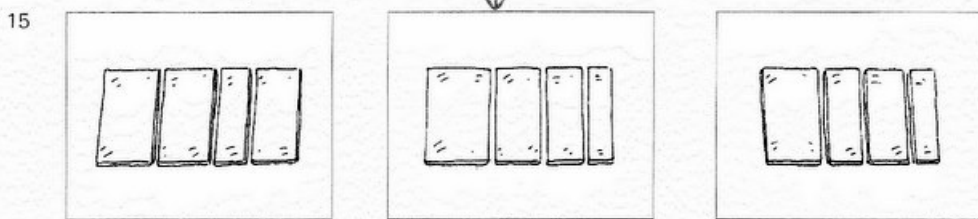
Waar staan de poppen goed op een rij van klein naar groot?

Kde stojí panenky od nejtlustší po nejhubenejší?

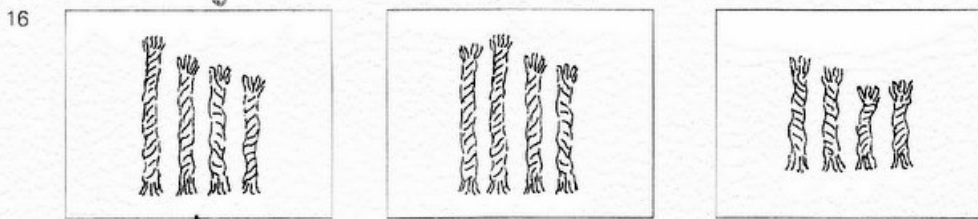
7 t/m 12 = classificeren

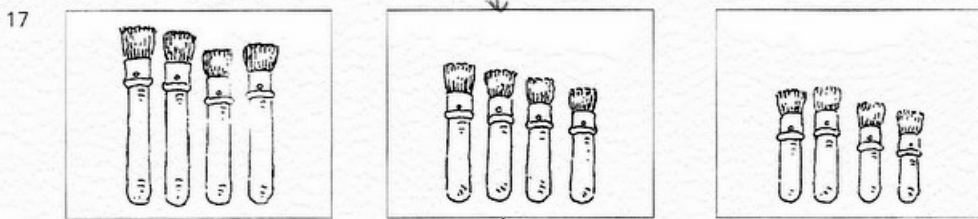
Welke rij staat goed van hoog naar laag?
Která řada stojí správně od nejvyšší po nejnižší?

Welke rij ligt goed van breed naar smal?
Která řada stojí správně od nejširší po nejúžší?

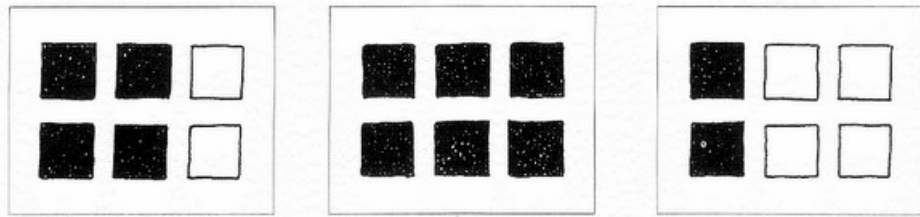
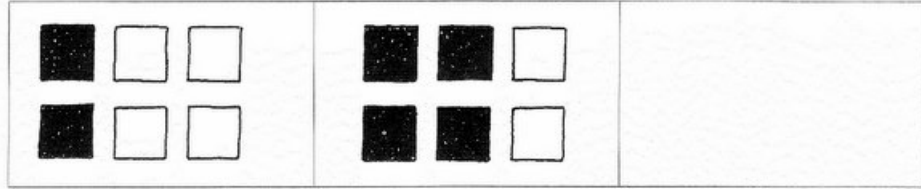
Welke rij ligt goed van lang naar kort?
Která řada je správně od nejdelsí po nejkratší?

Welke rij staat goed van hoog naar laag?
Která řada je správně od nejvyšší po nejnižší?

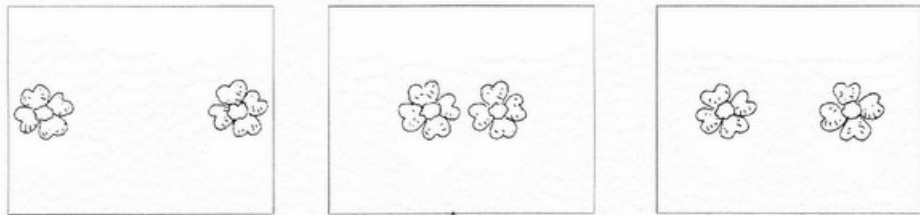
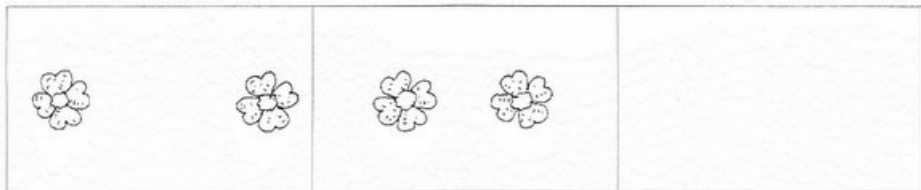
18

Welke blokken moeten in het lege hok?

Které kostičky patří do prázdného políčka?

19

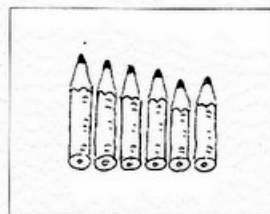
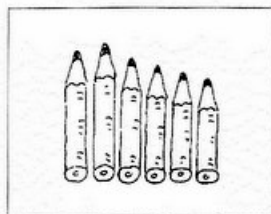
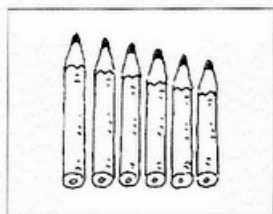
Welke bloemen moeten in het lege hok?

Které kytičky patří do prázdného políčka?

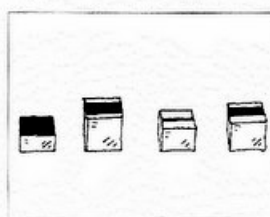
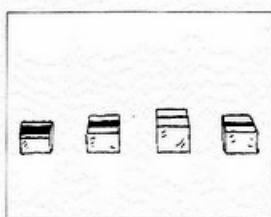
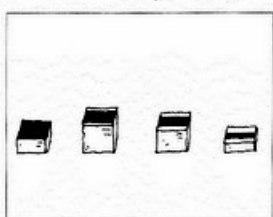
20

↑
Welke rij ligt goed van lang naar kort?

Která řada je správně seřazena od nejdelsí po nejkratší?

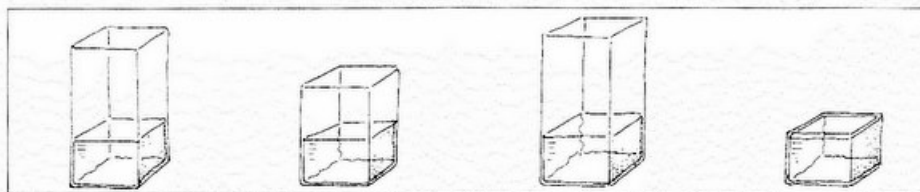
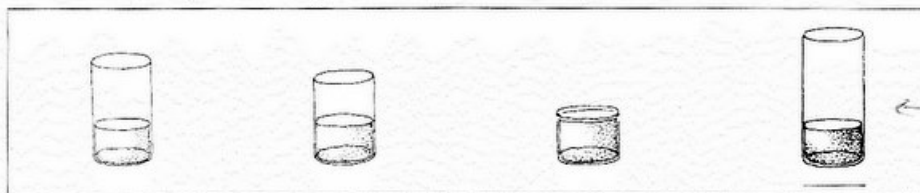
21

↑
In welke rij staan de strepen goed op een rij van breed naar smal?

Ve které řadě jsou pruhy správně od nejširšího po nejúžší?

22

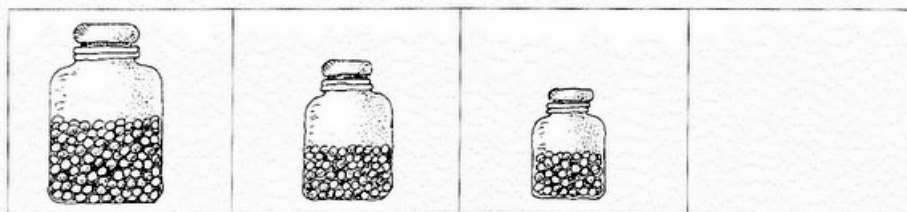

Zet een streep onder de vierkante vaas die bij deze ronde vaas hoort?

Podtrhni čtvercovou vázu, která patří k označené kulaté váze?

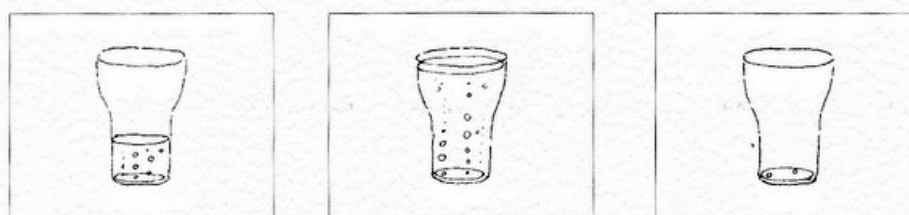
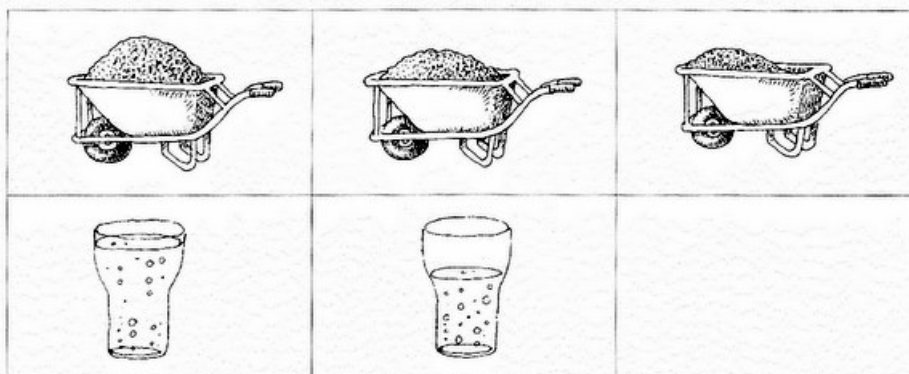
23

Welke pot moet er in het lege hok staan?

Která nádoba patří do prázdného políčka?

24

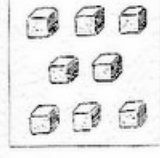
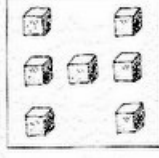
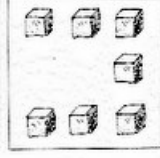
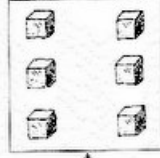
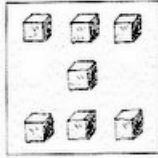

↑
Welk glas uit de onderste rij moet in het lege hok staan?
Která sklenice ze spodní řady patří do prázdného políčka?

13 t/m 24 = Seriesen

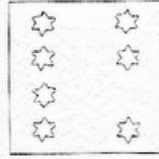
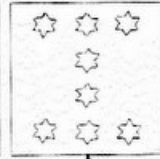
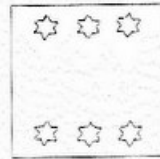

25

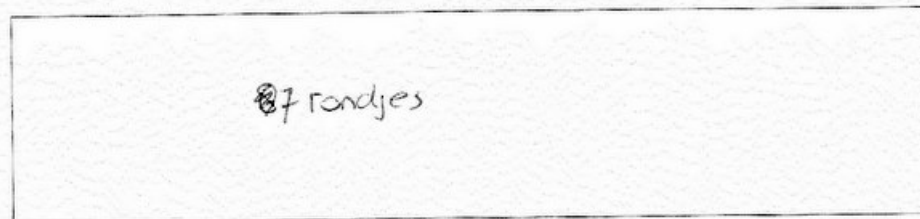
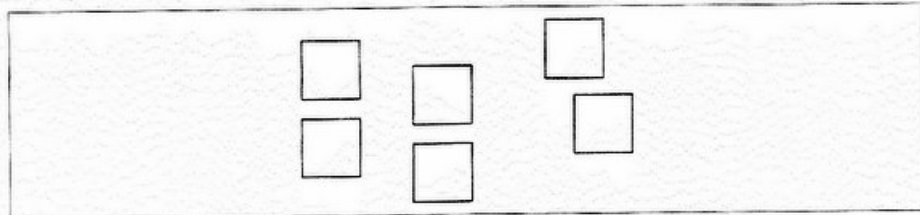
In welke hok liggen minder blokken?
Ve kterém poličku je méně kostiček?

26

In welke hok zijn meer sterren?
Ve kterém poličku je více hvězd?

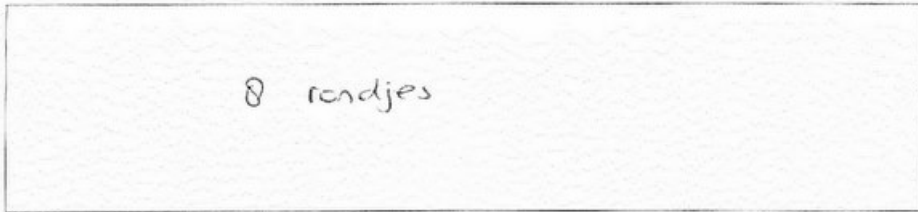
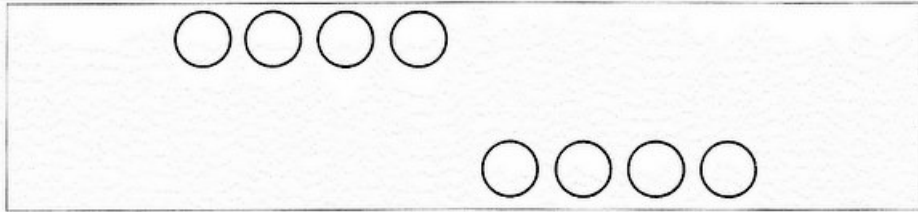
27

Teken in het lege hok één rondje meer dan het blokjes zijn.
Nakresli do prázdného pole o 1 kolečko více, než je čtverečků.

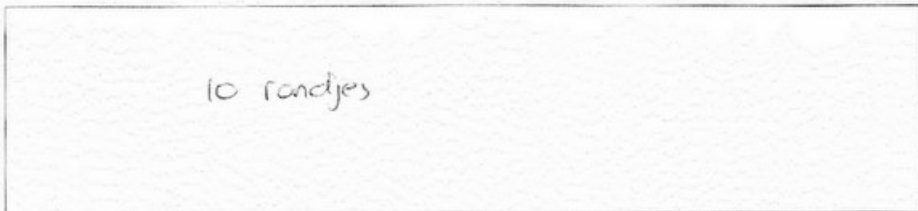
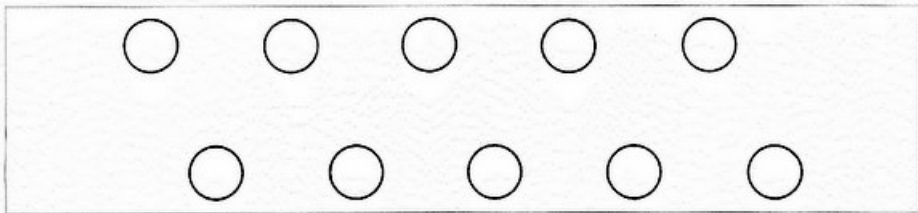
28

Teken in het lege hok evenveel rondjes

Nakresli do prázdneho pole stejné množstvo kolečiek.

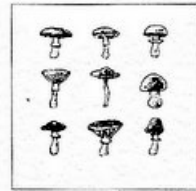
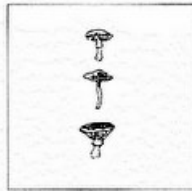
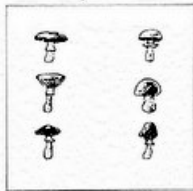
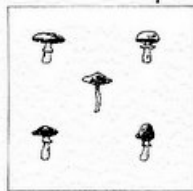
29

Teken in het lege hok evenveel rondjes

Nakresli do prázdneho pole stejné množstvo kolečiek

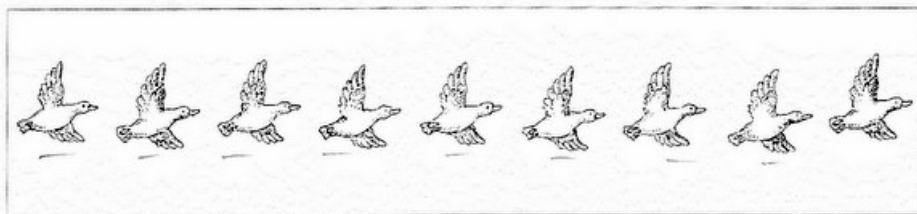
30

In welke hok staan de meeste paddenstoelen?
Ve kterém políčku je hub nejvíce?
5 +/m 30 = vergelijkken

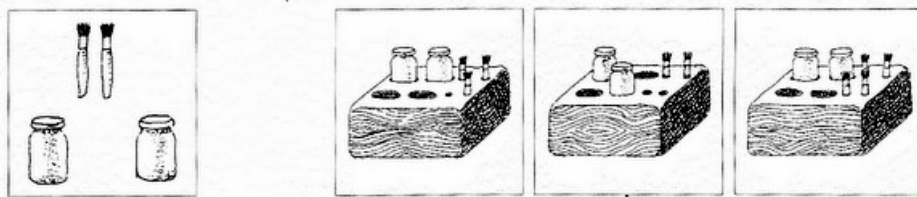

31

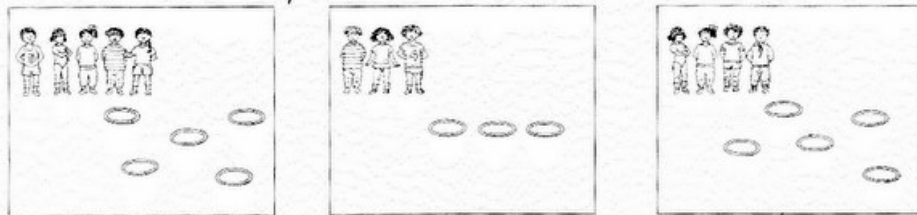
Zet onder 8 vogels een streepje
Podtrhni (oznac) 8 ptáku.

32

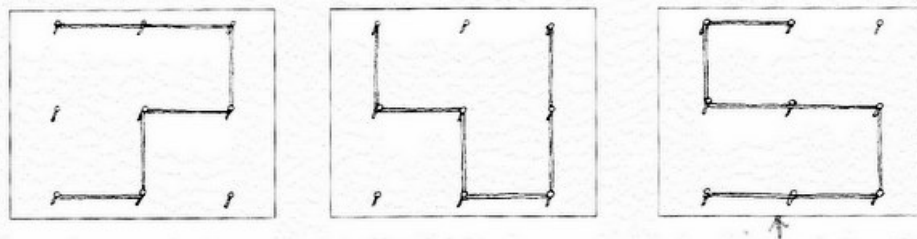
In welke blok moeten deze pijpjes en luasteren?
Do kterého polička patří šetce a barvy?

33

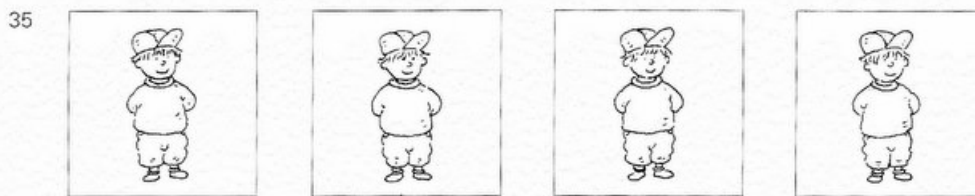

Zet een streep onder de groep kinderen die een hoopel te veel heeft.
Podtrhni poličko, kde je více koleček, než dětí.

34

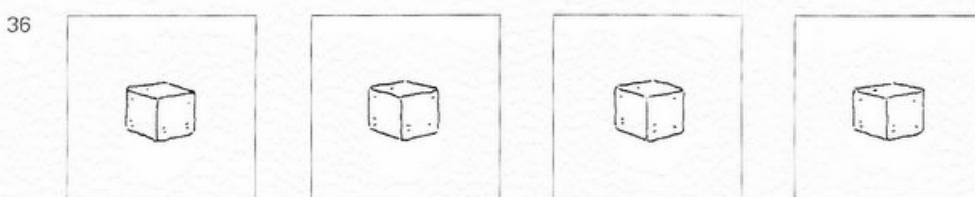

Zet een streep onder de langste draad.
Podtrhni nejdelsší provaz.

Zet een streep onder het tweede kind

Podtrhni druhé dítě.

Zet een streep onder het derde blokje.

Podtrhni třetí kostku.

Zet een streep onder het grootste getal

Podtrhni největší číslici.

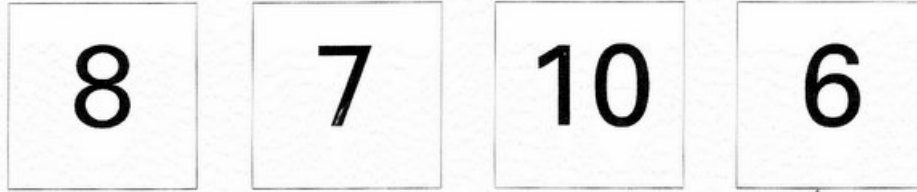

Zet een streep onder de 9
Podtrhni devítku.

tellen 31 + /m 26

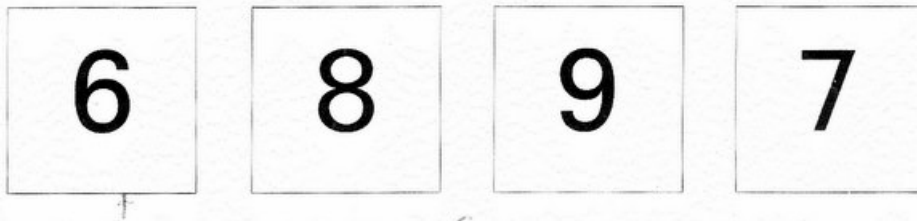
39

Zet een streep onder het kleinste getal

Podtrhni najnižši číslíci.

40

Zet een streep onder de 6

Podtrhni šestku.

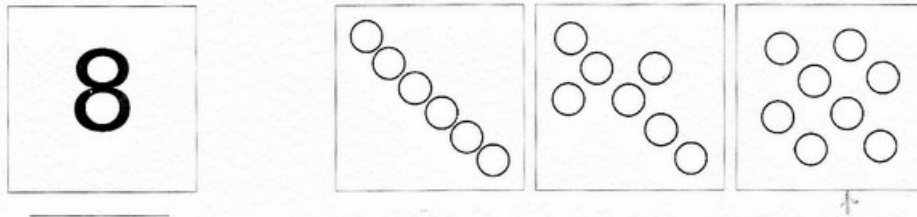
41

Tel de rondjes, in welke hok staat dat getal?

Spočítej kolečka a podtrhni správnou číslici.

42

In welke hok staan zoveel rondjes?
Ve keerém políčku je tolik koleček?

Protocol

overgang
groep 1 → 2
groep 2 → 3
en verlengde kleuterperiode

Opgesteld in september 2010

Inhoudsopgave

Inleiding	pagina 3
De schoolloopbaan van een kleuter	pagina 4
Meetmomenten en oudergesprekken	pagina 5
Kinderen die (nog) niet op niveau zijn	pagina 6
Kinderen die verder zijn in hun ontwikkeling dan hun leeftijdsgenoten	pagina 7

Inleiding

Ooit was er een zelfstandige kleuterschool naast een zelfstandige lagere school. In die tijd werd het begrip 'schoolrijpheid' gebruikt waarmee de mate van geschiktheid om te starten in de eerste klas (nu groep 3) werd aangegeven.

Een tweede gegeven was de geboortedatum. Die datum had niets te maken met de ontwikkeling van de leerling, maar met de bekostiging; 1 oktober was de teldatum!

Tegenwoordig heeft die datum van 1 oktober geen functie meer bij het beslissen over de voortgang naar de volgende groep. De behoeften en ontwikkeling van de leerling zijn steeds uitgangspunt voor het onderwijsaanbod en de begeleiding van de leerlingen, van groep 1 tot en met groep 8.

Het is een ontwikkelingspsychologisch gegeven dat kinderen verschillen in de tijd die ze nodig hebben om te ontwikkelen naar het gerichte leren en het uitvoeren van complexe taken. Bij sommige kinderen is er sprake van een normale ontwikkeling, dreigt er geen stagnatie, heeft de school geen hulpvraag, maar is het kind nog niet zover. Als school willen we rekening houden met deze verschillen, omdat het overvragen van het jonge kind in deze fase tot onzekerheid, faalangst en uitval kan leiden.

Een kind heeft recht op een stevig fundament.

In dit protocol worden aandachtspunten en criteria besproken, welke de school gebruikt om de beslissing te nemen of een leerling doorstroomt of een verlengde kleuterperiode krijgt.

De schoolloopbaan van een kleuter

Als een kind vier jaar is begint zijn loopbaan op school. Voordat het kind vier jaar is geworden heeft hij al even mogen proeven aan deze nieuwe omgeving, hij is een aantal keren komen wennen in de klas. Dit wennen gaat bij jonge kinderen heel snel; al vlug hoort een nieuwe leerling helemaal bij de groep en is de schoolomgeving één grote prikkelende uitdaging voor het kind.

Elk kind heeft een eigen 'beginsituatie' en een eigen ontwikkeling. Het ene kind zal, net nieuw op school, alles nog ontdekken door te kijken, te luisteren en te spelen, terwijl het andere kind zelf al veel te vertellen heeft, veel weet en graag werkjes doet. Dit maakt de kleuterperiode voor een kind zo'n ontzettend gevarieerde, leerzame en plezierige tijd.

In de regel is een leerling minstens één heel jaar 'jongste kleuter'. Als jongste kleuter leert en ontwikkelt een kind de vaardigheden die hij nodig heeft om 'oudste kleuter' te worden. Deze oudste-kleuterperiode duurt over het algemeen één schooljaar. In dit jaar leert en ontwikkelt een kind de vaardigheden en kennis die hij nodig heeft om te kunnen gaan leren in groep 3.

Om een voorbeeld te geven: een kind dat in februari vier jaar wordt is het lopende schooljaar uit jongste kleuter, zo ook het schooljaar dat volgt. De jongste-kleuterperiode van zo'n leerling duurt dus net iets minder dan anderhalf jaar. Hierna wordt het kind oudste kleuter en kan hij, als alles naar verwachting loopt, het jaar erop naar groep 3.

Nog een voorbeeld: een kind dat in juli jarig is komt vóór de zomervakantie niet meer op school wennen; de zomervakantieperiode duurt voor een kind zo lang dat wennen geen zin heeft. Na de zomervakantie mag het kind meteen 'vast' op school komen en is hij jongste kleuter. Dit is hij gedurende één schooljaar (als we uitgaan van een 'normale' ontwikkeling). Het schooljaar dat volgt is hij oudste kleuter. De kleuterperiode van deze leerling duurt dus precies twee jaar.

Er zijn ook zogenoemde 'herfstkinderen'. Dit zijn kinderen die in oktober, november of december jarig zijn. Van deze kinderen hebben sommigen genoeg aan een wat kortere kleuterperiode, terwijl anderen juist baat hebben bij een verlengde kleuterperiode. Net zoals bij alle andere leerlingen wordt bij de herfstkinderen gekeken naar hun behoeften en ontwikkeling. Dit betekent dat de school deze leerlingen goed in de gaten houdt om het schoolloopbaanvervolg goed te kunnen verantwoorden. De school zal moeten beslissen of deze leerlingen doorstromen met de oudere kleuters of een verlengde kleuterperiode nodig hebben.

Meetmomenten en oudergesprekken

Meetmomenten

Pravoo

Als een leerling ongeveer een maand op school zit wordt het eerste peilpunt van het Pravoo leerlingvolgsysteem ingevuld. Dit is het eerste meetmoment. De Pravoo wordt weer ingevuld als een leerling een half jaar en een jaar op school zit. Als een leerling oudste kleuter is wordt de Pravoo halverwege (januari) dat schooljaar en aan het eind (juni) van dat schooljaar ingevuld. Het kan zijn dat een leerling langere tijd in de kleutergroep zit. In dit geval kan het zijn dat één of twee peilpunten nogmaals ingevuld moet(en) worden.

CITO

In de kleutertijd heeft een leerling in de basis twee toetsmomenten met de toetsen van het leerlingvolgsysteem van CITO. De leerlingen worden hierbij nader bekeken op het gebied van taal, ordenen en ruimtelijke- en tijdsbegrippen. Aan de hand van de uitslagen van deze toetsen kan per leerling worden bekeken of hij of zij extra aandacht nodig heeft op een bepaald gebied.

Aan het eind van het schooljaar vóór het schooljaar waarin een leerling oudste kleuter is worden de eerste CITO-toetsen afgenomen. In het schooljaar waarin een leerling oudste kleuter is worden in januari de CITO-toetsen afgenomen.

Het kan zijn dat een leerling meer dan deze twee toetsmomenten nodig heeft. Dit kan in de volgende gevallen:

- Als een leerling een zogenoemd 'herfstkind' is en nog niet zeker is of een kind beter af is met een verlengde kleuterperiode of dat hij of zij sneller kan doorstromen. De uitslagen van de toetsen laten zij meewegen in het besluit om een leerling al dan niet langer in de kleutergroep te houden. Als de beslissing is genomen een leerling inderdaad een verlengde kleuterperiode te geven worden dezelfde toetsen het schooljaar daarop dus nogmaals afgenomen.
- Als een oudste kleuter in januari matig of zwak scoort op (één van) de CITO-toetsen. De leerkrachten besteden in dit geval extra aandacht bij dit kind aan de gewenste gebieden (ordenen, taal etc.) In juni worden de toetsen waarop de leerling laag scoorde nogmaals afgenomen, om te bepalen of vooruitgang is geboekt.

Oudergesprekken

De ouders van een leerling worden na ongeveer zes weken uitgenodigd voor een eerste gesprek. In dit gesprek worden niet alleen de bevindingen van de leerkracht(en) (observaties, Pravoo) besproken, maar ook kunnen ouders of leerkracht(en) meer informatie vragen over het kind of bijvoorbeeld de school.

Twee keer per jaar, in januari/februari en juni, zijn vaste oudergespreksmomenten. Ouders van leerlingen in de kleutergroep kunnen dan met de leerkracht(en) van hun kind komen praten. Deze gesprekken duren tien minuten. Als tien minuten te kort blijkt wordt een afspraak gemaakt om het gesprek voort te zetten.

Het kan ook zijn dat de leerkracht(en) buiten deze gespreksmomenten om een gesprek met de ouders van een leerling nodig acht, dit kan om uiteenlopende redenen zijn. De leerkracht zal de ouders dan benaderen om een afspraak te maken.

Andersom kan het ook zijn dat ouders buiten de vaste gespreksmomenten om een gesprek met de leerkracht(en) wensen. Ouders benaderen in dit geval de leerkracht(en) om hiervoor een afspraak te maken.

Kinderen die (nog) niet op niveau zijn

Aan het eind van de 'jongste-kleuterperiode'

Als de leerling aan het eind van hun jongste-kleuterperiode één of meerdere van onderstaande punten laat zien kan de beslissing genomen worden dat het kind een verlengde jongste-kleuterperiode krijgt. Hierbij is het advies van de school bindend.

- Bij de Cito-toetsen een onvoldoende score (D of E)
- Bij de Pravoo-peilpuntenlijst geen of weinig vooruitgang
- Eigen observaties van de leerkracht, bijv. t.a.v. de werkhouding, spelontwikkeling en/of sociale ontwikkeling, geven vraagtekens
- Er zijn specifieke ontwikkelingsproblemen of ontwikkelingsstoornissen

Mocht er in de loop van dit tweede schooljaar als jongste kleuter sprake zijn van een bovengemiddelde ontwikkelingsgroei, dan kan alsnog besloten worden tot (versneld) doorstromen naar groep 3, waarbij het desbetreffende kind tot de zomervakantie oudste kleuter is.

Indien er sprake is van uitval op de cognitieve onderdelen of zorgen zijn n.a.v. het functioneren binnen de groep, wordt in een gesprek met de ouders de zorgen m.b.t. de schoolloopbaan van de leerling aangegeven. Zo concreet mogelijk wordt uitgelegd hoe en waaraan de komende periode op school gewerkt wordt (handelingsplanning). Tevens worden afspraken gemaakt over hoe men thuis de ontwikkeling van het kind kan stimuleren (bijv. spreektaal verder helpen ontwikkelen, zelfredzaamheid bevorderen). Het kind wordt besproken in het Zorgteam (leerkracht(en), IB'er, eventueel leerkracht groep 3, schoolbegeleider).

Aan het eind van de 'oudste-kleuterperiode'

Uiterlijk mei wordt een definitieve beslissing genomen over het vervolg van de schoolloopbaan van het kind; verlengde oudste-kleuterperiode of doorgaan naar groep 3.

Als het kind halverwege zijn oudste-kleuterperiode één van onderstaande punten laat zien, kan worden besloten tot een verlengde kleuterperiode.

- Bij de Cito-toetsen onvoldoende score (D of E)
- Bij de Pravoo-peilpuntenlijst geen vooruitgang of achteruitgang
- Eigen observaties van de leerkracht, bijv. t.a.v. de werkhouding, spelontwikkeling en/of sociale ontwikkeling, geven vraagtekens
- De beginnende geletterdheid is onvoldoende (vastgelegd in het Protocol Leesproblemen en Dyslexie) en m.n. het fonetische bewustzijn is zwak of onvoldoende
- Eventueel: extra screening van de logopediste is zwak of onvoldoende
- Eventueel: verslagen van onderzoek door externen geven reden tot extra jaar in groep 2

Indien wordt besloten de leerling niet door te laten gaan naar groep 3, zullen wij ervoor waken dat de doorgaande lijn op alle gebieden gewaarborgd blijft. Indien ouders dit advies niet wensen over te nemen, volgt een gesprek met de directeur en eventueel de IB'er. De beslissing van de directeur is bindend. Het gesprek wordt in een verslag vastgelegd dat ook door ouders wordt ondertekend. Bij deze verlengde kleuterperiode worden afspraken over de begeleiding van het kind gemaakt.

Kinderen die verder zijn in hun ontwikkeling dan hun leeftijdsgenoten

Versnelde overgang naar 'oudste kleuter'

Soms zijn kinderen op vrijwel alle gebieden verder dan hun leeftijdsgenoten (vaak blijkt dat al als zij nog jongste kleuter zijn). De leerkracht kan dan in overleg met de IB-er en de ouders beslissen dat een jongste kleuter eerder mee gaat doen als oudste kleuter om beter aan te sluiten bij zijn doorgaande ontwikkeling. Onderstaande criteria worden hierbij gehandhaafd:

- Het kind scoort minimaal een B op de Cito-toetsen voor jongste kleuters
- Uit de scores bij de Pravo-peilpuntenlijst blijkt dat het kind verder is in zijn/haar sociaal-emotionele ontwikkeling
- Eigen observaties van de leerkracht, bijv. t.a.v. de werkhouding, spelontwikkeling en/of sociale ontwikkeling, geven aan dat een kleuter 'oudste' kan worden
- Het kind kiest uit zichzelf regelmatig ontwikkelingsmaterialen en spelactiviteiten die bij oudere kleuters passen
- Het kind zit op het niveau van oudere kleuters met de mijlpalen van de verschillende vakgebieden

Versnelde overgang naar groep 3

Als het kind vervolgens ook als oudste kleuter goed presteert, en de aangeboden stof aan kan, dan kan de leerling het schooljaar daarop vervroegd mee naar groep 3.

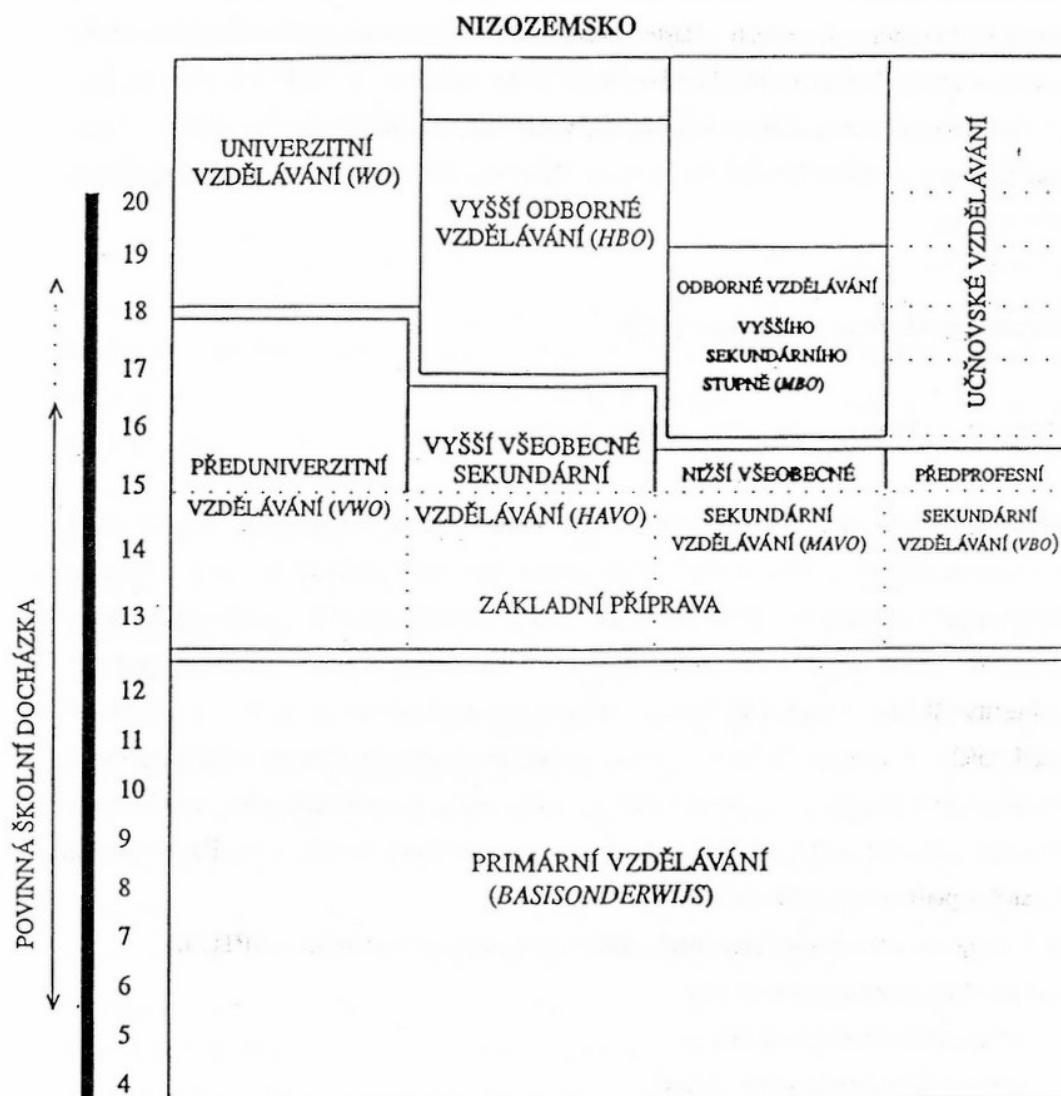
Om deze beslissing te nemen laat het kind de volgende aspecten zien, die voor ieder kind gelden die naar groep 3 gaat:

- Het kind scoort minimaal een B op de Cito-toetsen voor oudste kleuters
- De werkhouding: een kind moet langere tijd achter elkaar door kunnen blijven werken en gemotiveerd zijn om te werken. Ook moet het kind uit zichzelf regelmatig kiezen voor ontwikkelingsmaterialen en moeilijke spelactiviteiten voor oudste kleuters
- Sociale ontwikkeling: het kind speelt graag met oudste kleuters, het voelt zich thuis bij deze leeftijdsgroep
- Spelontwikkeling: er is sprake van gevorderd rollenspel
- Taalontwikkeling: het kind spreekt in goed opgebouwde zinnen, heeft een rijke woordenschat, beheerst de leesvaardigheden voor voorbereidend lezen (Protocol Leesproblemen en Dyslexie)
- Het kind moet emotioneel stabiel zijn en zelfvertrouwen hebben
- Het kind bezit een goede fijne motoriek
- Rekenontwikkeling: het kind kan goed synchroon tellen, meten en wegen, rekenbegrippen hanteren en logisch nadenken op het niveau van oudste kleuters
- Het kind moet goed van begrip zijn, een goede concentratie en een brede belangstelling hebben
- Het kind kan zelf werk plannen (weektaken)
- Het kind zit op het niveau van oudste kleuters met de mijlpalen van de verschillende vakgebieden
- Het kind moet zelf goed gemotiveerd zijn om naar groep 3 te gaan

In het geval van vroegtijdig doorstromen naar groep 3 wordt het kind besproken in het Zorgteam. Het advies wordt met de ouders besproken.

Příloha č. 6 – Struktura nizozemského vzdělávacího systému

Zdroj: Dořáček, J. (2001)

Příloha č. 7 – Pohled do první třídy české základní školy

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 8 – Pohled do první třídy nizozemské základní školy

Zdroj: vlastní fotodokumentace